

Ներքոյ խորհուրդն թեթեւութեամբ պէտք չէ արհամարհել. ինչու որ իրենց կենաց ծառն խորարմատ ձգեալ է, եւ շատ ցրտաշունչ՝ բայց նաեւ շատ քաղցրասիւք օրեր անցած են անոնց զլեկն:

*

Որպիսի է խորհրդատուն՝ նոյնպիսի է յաճախակի տուած խորհուրդը:

*

Նշանի իշխանի եւ մեծաւորի, եթէ խոհեմ եւ իմաստուն խորհրդատու մ'աջակից կ'ունենան:

*

«Արչափ գլուխ՝ այնչափ կարծիք» կամ խորհուրդ. կենթադրուի մի եւ նոյն նիւթի մէջ, իւրաց այդ ինչ է, եթէ ոչ ապացոյց մ'աւելի լատուծոյ անսահման իմաստութեան, որ ի ձրիարաշխ տուիս իւր կը յայտնուի:

*

Խորհուրդ հարցունելի յառաջ սիրտդ որոնէ, թէ պիտոք յօժարութեամբ պատրաստ ես բարի խորհրդի մը հետեւելու, թէ մանաւանդ քու կարծեացդ վրայ յա-

մառնալ պիտի մնաս. որպէսզի քեզի դէմ դատախազ չարուցանես:

*

Որոնք իրենց բարեմիտ խորհուրդներն առանց հարցուելու ամէն հանդիպողին կը մատուցանին՝ կը նմանին շուկայի ծախողներուն, որ իրենց վաճառքն ամէն անցնողին բարձրաձայն դրուատեօք կը յանձնեն:

*

Սովսէս՝ աստուածուսոյց մարգարէն՝ որ առանց միջնորդի խօսակից կ'ըլլար ընդ լատուծոյ, եւ հիանալի ու ահաւոր հրաշքներ կը գործէր, խոնարհութեամբ ղեջաւ ի խորհուրդ աներոյ իւրոյ Յոթորայ:

Լսո՛ւ, կան ցանցաւ դէպքեր, որոնց մէջ նաեւ բարձրագոյն աճիկը իբրեւ լեւելայն պատուիրան պէտք են նկատել՝ պարզաւ միտ ստորակարգելոյն խորհրդեան հետեւիլը:

*

Լատուած բարին միշտ կը պատուիրէ, մարդ առ բարին միայն խորհուրդ կու տայ. եթէ կը պատուիրէ՝ ապաքէն լատուծոյ կողմանէ. որովհետեւ ամենայն իշխանութիւն յատուծոյ է:

Հ. Ռ. Պ.

Գ Պ Ր Ո Յ Ա Կ Ա Ն

Մ Ր Յ Ա Ն Ա Կ Ա Բ Ա Շ Խ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Վ Ի Ե Ն Ն Ա Կ Ա Ն Մ Խ Ի Թ Ա Ր Ե Ա Ն Ց Վ Ա Ր Ժ Ա Ր Ա Ն Ի Ն

Ի Բ Ա Ն Կ Ա Լ Թ Ի, Կ. Պ Ա Լ Ի Ս 23 ՅՈՒՆԻՍ, 1896

Դպրոցական տարեշրջան մը եւս քողրեցաւ: 23 Յունիս, Ուրբաթ օրն ժողովեց քերաւ Բանկալթիի քարոնուքն ընտիր քազմութիւն մը:

Ընդարձակ պարտիզին վրանայարկ ու դրօշազարդ մէկ անկիւնը սկսան խոնիլ հանդիսականը՝ աշակերտաց նոր շրջանին մէջ թափած քրտանց ականատետն ըլլալու: Հանդիսավայրին խորքն քարծրացած էր բեմս, զոր երկուստեք կը պատէին աստիճաննալ նստարաններ աշակերտաց համար սահմանուած: Բեմին առջեւն Դաշնակ մը եւ լայնանիստ սեղան մը զարդարեալ 600 զրքերով եւ թանկագին ընծանկրով:

Ժամն Յին (ը. Ե.) յաշակերտաց կազմեալ նուազախումբն սկսաւ սովորական քայլերդն հնչեցնելն՝ ողջունելով նորարմուտ հանդիսականներն, որոնց մէջ էին Գերերշ. հոգեւոր Տէրն, Վսեմապատիւ Արիստակէս Էֆ. Ազարեան, «պաշտպանն վարժարանաց»,¹ աստրիական դեսպանական երկու քարտուղարներն՝ Baron von Wegbecker եւ von Colosa, Մկրտիչ Էֆ. Հէքիմեան, Բարսեղ Էֆ. Հալաճեան, Վիլչն Էֆ. Գասապեան, Աբրահամ Էֆ. Փանոսեան եւն. եւն. եւ զրեթէ բոլոր օտարալեզու լրագրաց ներկայացուցիչը.² եւ 8—900 հոգիք:

Յայտագրին 15 թուերն կէտ առ կէտ կատարուելն վերջն սկսաւ մրցանակաբաշխութիւնն, կէտ մը որ կը կացուցանէր Հանդիսիս բուն իսկ նպատակն: Բայց չմոռնանք ըսելու թէ աշակերտներէն 2 հոգի՝ Պր. Յովսէփ Գասապեան եւ Պր. Վահան Փանոսեան իրենց մարտար քնարահարութեամբը՝ (La somnambule, Faust եւն. եւն.) արդիւնք Պրոֆ. Catalaniի փոյթեռանդն դասաւանդութեան, մեծապէս դրուատեցան հանդիսականներէն. նոյնպէս զոհութեամբ լսուեցան հայերէն գրաբար (Պր. Յակոբ Գարայեան), հայ. աշխարհաբար (Պր. Գեղամ Գրըլմեան), գերմաներէն (Պր. Ներումնդ Յալաճեան), ցաղղիերէն (Պր. Հրանդ Տուրսունեան) եւ տաճկերէն (Պր. Վահան Փանոսեան) լեզուներով արտասանեալ ուղերձներն: — Անցնինք մրցանակաբաշխութեան: — Ըստ սովորութեան կը յիշատակենք միայն այն աշակերտներն, որ իրենց ուսմանց եւ զիտութեան յառաջադիմութեամբն ամենամեծ մրցանակաց արժանացած են:³

Ա. ԴԱՍԷՆ

Գեղարգ Գորշաւկերմեան. ա. մրցանակ Թիլիսոփայութեան ա. մրցան. Բաղար. օրինաց. ա. Վաճառականական թղթագրութեան, ա. Հայերէն զբաղիտութեան. ա. Գաղղ. զբաղիտութեան. (որուն համար ընդունեցաւ վանաստան Վ. Հ. Մեծաւորէն նուիրեալ փառակազմ՝ գիրք մը.) ա. Հաշուակալութեան. ա. Աշխարհագրութեան ա. Պատմութեան. ա. վաճառականական թուարանութեան, ա. ընագիտութեան. ա. Տաճկերէնի, ա. Գաղղ. ա. Գերման. ա. Գերմ. թարգմանութեան. Ընդունեցաւ 14 մրցանակ: Ա. վկայագիր:

Յովսէփ Գասապեան. ա. մրցն Թիլիսոփայութեան. ա. Բաղար. օրինաց. ա. Վաճառականական թղթաց. ա. Հայերէն զբաղիտութեան. ա. Գաղղ. զբաղիտութեան. ա. Պատմութեան. ա. Գաղղ. (որուն համար ընդունեցաւ նաեւ Alliance françaiseի կողմանէ նուիրեալ ա. մրցանակ) ա. Չափակ. երաժշտութեան. ա. Քնարի. բ. մրցանակ. Գերման. Գ. Գերմ. թարգմանութեան. Գոհացուցիչ վաճառականական թուարանութեան, ընագիտութեան. Տաճկեր. Առաւ 12 մրցանակ. ա. աստիճանի վկայագիր:

Վահան Փանոսեան. ա. մրցանակ Թիլիսոփայութեան. ա. Բաղար. օրինաց. ա. Գաղղ. զբաղիտութեան. ա. Չափակ. երաժշտութեան. ա. Քնարի (որուն համար ընդունեցաւ թանկագին մետաղեայ կաղամար մը՝ պարզեւ Արիստ. Հֆի. Ազարեան) Գ. մրցն Հայերէնի. Գ. Տաճկ. Գ. Գաղղ. Գ. Անգլ. թղթ. Գոհացուցիչ՝ Աշխարհագրութեան, Հաշուակալութեան, Գերմ. թարգմանութեան Առաւ 9 մրցանակ:

Գ. ԴԱՍԷՆ

Երոռանդ Եփրատեան. ա. մրցն Ներմագիտութեան. ա. Աշխարհագրութեան. ա. Պատմութեան. ա. Թուաբանութեան. ա. Գրաստի. ա. Երկրագիտութեան. ա. Զն. Պատմութեան. ա. Ռազմիտութեան. ա. Հաշուակալութեան. ա. Տաճկ. ա. Գաղղ. ա. Գերմ. (որուն համար ընդունեցաւ փառակազմ՝ գիրք մը՝ պարզեւ Գեղարգ Աբրահամ Ալտընեան) ա. Գաղղ. թարգմանութեան. ա. Գերմ. թարգմանութեան. ա. քարձազոյն Խրազիտութեան. ա. Գաղղութեան. Գ. Հայեր. Գ. Չափակ. երաժշտութեան.

Առաւ 18 մրցանակ. ա. աստիճանի վկայագիր:

Երոռանդ Հաշուճեան. ա. մրցն Աշխարհագրութեան. ա. Պատմութեան. ա. Թուաբանութեան. ա. Գրաստի. ա. Երկրագիտութեան. ա. Զն. Պատմութեան. ա. Ռազմիտութեան. ա. Հաշուակալութեան. ա. Տաճկ. ա. Գաղղ. (որուն համար ընդունեցաւ Նկար

¹ Կայ փառաւոր տիտղոսն սեպհականութեամբ է իրեն, ազգային մանկուոյն դաստիարակութեան տարած ինստիտուց եւ օրուած նիւթական ու քարտեզական քաշակերութեան համար:

² Հանդիսութեան տեղեկագրութիւնն եւ ստորագրութիւնն շատ մը օտարալեզու լրագրաց մէջ հրատարակուեցաւ. իսկ ազգային լրագրութեան միայն «Մշակ»-ը ակապար, եւ «Ճիւղեր»-ը Երազիչ, հայատառ տաճկաբար լրագրաց մէջ:

³ Գաղղութիւնը տարւել տարի յառաջադիմութեան ամենաստույգ նշանն է՝ քովանդակ ասորեշքանին մէջ աշակերտաց ընդհանած միջին թուերն. ուրպէս նոյն ամսակէս ծանուցանելու թէ այս տարի մրցնի տրուեցաւ միջին 6—6, միջին ունեցողին իւր Ե. եւ 6,5—6 ունեցողին իւր Ա.: Մեծազոյն թիւն է՝ ըստ զերմանական դրութեան՝ 69:

Մի րտիչ Մեմեկեան. ա. մըցնկ. Տամի. ա. Ձյնկ. կրաժշտութեան. ք. Գաթմ. ք. Գաղղ. ընթ. ք. Հար. ք. Գաղղ. Գոհացուցիչ՝ Կրօնագիտութեան, Թուարանութեան. Առաւ 6 մըցանակ. ա. աստիճանի վկայագիր:

Ը. ԳԱՍԵՆ (ՆԱԽԱԳԱՐԱՆԱՅ ԵՄՈՒԼԱՆ)

Գեղարք Ամեմեան. ա. մըցանակ Աշխարհագրութեան, ա. Թուարանութեան, ա. Խրագիտութեան. ա. Հայերէնի. ա. Գաղղ. (որուն համար ընդունեցաւ նաեւ գեղեցիկ՝ արժ. մը՝ պարգեւ Արիւստ. էփ. ի Ազարեան). ա. Գեղարքութեան. ա. Գեղարքութեան. ա. Գաղղ. ընթ. ք. Կրօնագիտութեան. Գոհացուցիչ՝ Հայնական երաժշտութեան. Առաւ 9 մըցանակ. Գեղարք Մախա. ա. մըցնկ. Գաղղ. ք. Կրօնագիտութեան, ք. Աշխարհագրութեան. ք. Թուարանութեան. ք. Հայերէնի. ք. Գաղղ. ընթ. Գոհացուցիչ՝ Կրօնագիտութեան, Ձյնկ երաժշտութեան. Առաւ 6 մըցանակ.

Ահաւասիկ 65 աշակերտաց մէջէն ամենայաջողակներն:

Մէկուկէս ժամու գրօսուցիչ հանդէսէ մը ետքը, սկսան հանդիպատեալ վարժարանիս ըսկն ու սրահները ցորիչ՝ զովացուցիչ ըմպելեօք կազդորնելու. եւ կէս ժամէն մըցանակներով ծանրաբեռնեալ կը մեկնէին աշակերտք զուարթադէմ, նոր ոյժ եւ ոգի խոնելու՝ երկամեայ հանգստէ մը՝ ետքը պաշտութեամբ իրենց ուսմունքն շարունակելու:

Թէ վկայագրաց քաշիման հետ կցեալ այս փորձի հանդիսութիւնս ի՞նչ մեծ ազդեցութիւն ունի ուսանող աշակերտաց վրայ, հարկ չէ հոս լայնազոյնս նկարագրել. վարժարանաց վարչութիւններն գիտեն զայս, քանի որ “Նիւթական, քաջալերութիւնն՝ մանկուոյն խթան կըլլայ բազմութեան առջեւ քաջազոյն հանդիսանալու. այս է անշուշտ որ զործնական Գաղղիացիք միշտ նոր շուք եւ զարդ կը յաւելուն իրենց դպրոցական հանդէսներուն: Բայց ուրախալին այն է որ զամբ քան զգամ՝ կը կրծաւորին յայտագիտութեան այն աստիճանը մասունքն որոնք՝ ստոյգ է, պատիւի կը բերին փարձարանաց, բայց ոչ ինչ խիթ կը նպաստեն մանկուոյն յուսմունս յառաջադիմութեան:

Գ Ե Մ Ո Ս Ս Ա Կ Ա Ն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՆ ԲԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

“Հայկա-Արեւիյ”, ուսումնականութիւն՝ 1891 Յունիս ամսատետրին մէջ, մեծաքսի վրայ սակեթել բանուած, Հայկական ճարտարութեան եւ արուեստի վերաբերեալ, եւ հին շուքառի մը վրայէն հանուած, խաչաձեւ արձանագրութիւն մը հրատարակեց, որուն բուն իսկ բանուածքն այժմ՝ կը պահուի Վիեննայի Միխիլարեան թանգարանին մէջ:

Այդ խաչաձեւ արձանագրութեան հրատարակութեան առիթիւ՝ “Հայկա-Արեւիյ” Երազ. Խմբագրութիւնն հրաւիրեց հետեւի ընթերցողքն, որ ունենան կապը Հայկական ճարտարութեան մասնագիտաց վրայ ծանօթութիւնը տրուին եթէ գտնուին, աւելցնելով միանգամայն թէ այսպիսիք մեծ յարգ ունեն ուսումնականաց առջեւ, հոգ չէ՝ եթէ այն մասնագիտաց ամենաշէնքն ըլլան:

Այս հրաւերին մեր կողմանէ ալ կրկնելով հանդերձ, կու գանք մենք եւս պատկերաւ հրատարակել նմանօրինակ խաչաձեւ արձանագրութիւն մը, Հայկական արուեստի եւ ճարտարութեան մասնագիտաց բանուածք մը, նշնակեալ մետաքսեայ նիւթի մը վրայ սակեթել բանուած, եւ որ գրեթէ երկուք ու կէս դարու հնութիւն մը ունի: Սա երկու մասամբ կրնայ նշանաւոր համարուիլ, նախ՝ արձանագրութիւն մըն է, եւ նախաբան է Կնարարից Ս. Աստուածածնի Մարտի Եփեղեցեայն, եւ երկրորդ՝ Կնարարից Հայկական